

Bibliska texter viktig inspiration för konstnärer

Nyhet: 2010-01-20

Berättelserna i

Gamla testamentets så kallade apokryfiska böcker har varit en av de mest populära och viktiga inspirationskällorna för europeiska konstnärer. I Sverige är konst influerad av de här texterna inte lika vanlig men den som finns är unik eftersom det rör sig om bonader och dalmålningar. Det visar en avhandling i konst- och bildvetenskap från Göteborgs universitet.

Apokryferna är en samling dramatiska och spännande berättelser som saknas i den hebreiska bibeln men som Martin Luther ansåg vara både bra och nyttiga att läsa. De fanns ofta med i äldre svenska biblar men försvann gradvis under 1800-talet. I den nya svenska bibelöversättningen ingår de som "Tillägg till Gamla testamentet".

Elizabeth Philpot har studerat utvecklingen av apokryfiska motiv, både i katolska och protestantiska delar av Europa. Hennes forskning visar att konstnärer har fångats av berättelserna genom århundradena, med början i Roms katakomber och fram till slutet av 1800-talet.

I södra Sverige (Halland, Blekinge och Skåne) återfinns motiv från de apokryfiska böckerna på bonader och bonadsmålningar och i Dalarna på dalmålningar, vilket är unikt för hela Europa. Dalmåleri var ett folkligt måleri som utövades av självlärda småbönder i Dalarna under knappt hundra år från 1770-talet och framåt.

– Ett av de mest intressanta resultaten av min forskning är att cirka 75 dalmålningar är tagna från Gamla testamentets apokryfiska berättelser. Motiven är vackra med fina färger och föreställer ofta scener där ärkeängeln Rafael får rollen av en beskyddare. Många innehåller dessutom inskriptionen ”Gud vare med dig på vägarna”, säger Elizabeth Philpot.

Andra dalmålningar visar historien om Susanna som anklagas falskeligen för okyskhet. Nere på kontinenten var konstnärerna under renässansen och barocken mer intresserade av att måla Susanna i badet tillsammans med två äldre män.

– Det blev en bra ursäkt för att måla en naken kvinna i ett bibliskt sammanhang, säger Elizabeth Philpot.

I övriga Europa målades det också många konstverk där den judiska hjältinnan Judith porträtteras med en syrisk generals avhuggna huvud i handen. I sin avhandling för Elizabeth Philpot fram tesen att sådana motiv från apokryferna upplevdes som för våldsamma, aggressiva och med sådana sexuella övertoner att de bara undantagsvis målades i Sverige.

Avhandlingens titel: Old Testament Apocryphal Images in European Art

Avhandlingsförfattare: Elizabeth Philpot, tel: 0044-7855372768 (mobil), 0044-1306882739 (hem)

e-post: elizabethphilpot@aol.com

Tid och plats för disputation: fredagen den 22 januari 2010 kl. 10.00, Lilla hörsalen, Humanisten, Renströmsgatan 6, Göteborg

Fakultetsopponent: Fil. dr Johan Eriksson

Här kan du läsa mer om avhandlingen: <http://hdl.handle.net/2077/21520>

Bildtext: Tobias och ärkeängeln Rafael som tar farväl av Tobit. Dalmålning på papper från 1791.

Foto: Olle Norling.

AV: [Thomas Melin](#)

Denna text är utskriven från följande webbsida:

<http://hum.gu.se/aktuellt/Nyheter/fulltext//bibliska-texter-viktig-inspiration-for-konstnarer.cid913435>

Utskriftsdatum: 2010-11-26